

Svar på fullmäktigemotion 1/2021: Avgiftsfri frukostservering till grundskolorna / bildnings- och fritidssektorn (fge)

Kommunstyrelsen 09.09.2024 § 276

317/12.01.03/2021

Beredare	Utbildningsdirektör Astrid Kauber, servicedirektör Johanna Tuppurainen, förvaltningschef Tiina Koivisto, fornamn.efternamn@kirkkonummi.fi
Beslutsförslag	Kommundirektör Virpi Sailas Kommunstyrelsen beslutar ge svaret enligt beskrivningsdelen som sitt svar på fullmäktigemotion 1/2021 och föreslå kommunfullmäktige att fullmäktige anser att svaret är tillräckligt och motionen slutbehandlad.
Behandling	Direktör för samhällstekniska väsendet Anna-Kaisa Kauppinen lämnade sammanträdet efter denna paragraf kl. 17.43.
Beslut	Kommunstyrelsen beslutade enhälligt enligt förslaget.
Redogörelse	<p>Svar på kommunstyrelsens tilläggsfrågor 16.10.2023 om frukostservering enligt fullmäktigemotion 1/2021.</p> <p>Frukosten skulle ordnas på skoldagens första rast, och därmed ordnas övervakningen inom ramen för personalens arbetstid, och övervakningen av eleverna under frukosten ökar inte personalkostnaderna inom utbildningen. Frukostserveringen kommer inte att påverka ordnandet av skolskjutsar. Frukostpriset minskas från avgifterna för morgonverksamhet under försöket.</p> <p>Kosthållstjänsterna har med små ändringar i personalen en möjlighet att servera frukost i alla grundskolor. För närvarande har fyra skolor kosthållspersonal närvarande först efter kl. 9, men det är möjligt att göra ändringar utan extra kostnad. Speciellt i dessa skolor skulle det vara viktigt att åtminstone 20 matgäster deltar i frukosten för att det ska vara lönsamt att göra arbetstidsarrangemang.</p> <p>Enligt frukostenkäten för skolorna i mars 2024 finns intresset för avgiftsfri frukost stort, i genomsnitt cirka 1300 elever per dag. Detta skulle innebära tilläggskostnader på 450 000–500 000 euro per år för bildningstjänsterna, om frukostpriset är två euro. Det är dock oklart om så många elever faktiskt skulle delta i frukosten då det i huvudsak serveras gröt. Dessutom finns en risk att det i någon mån uppstår matsvinn när frukosten inte äts upp trots beställningar.</p> <p>Man bör beakta att lunchtiden i många skolor börjar redan kl. 10.30 eller ännu tidigare, och servering av avgiftsfri frukost kan negativt påverka elevernas deltagande i skolbispisningen. Man vet att en stor del av eleverna inte äter lunch, och en delfaktor till detta är att lunchen serveras för tidigt. Elever som äter frukost är inte ännu så tidigt hungriga.</p> <p>Ett frukostförsök har ordnats i Masalan koulu år 2012. I skolan var man i beredskap att servera frukost åt alla som ville ha, men inte en enda elev utnyttjade möjligheten. Man beslutade avsluta försöket efter första veckan.</p>

Därtill ska det preciseras om också de barn, vilkas föräldrar i nuläget betalar för morgonmålet som en del av morgonverksamheten får nedsatt avgift under försöksperioden.

Beslutshistoria

Kommunstyrelsen 16.10.2023 § 340

Beredare	Utbildningsdirektör Astrid Kauber Förvaltningschef Tiina Koivisto Servicedirektör, städ- och kosthållstjänster Johanna Tuppurainen fornamn.efternamn@kirkkonummi.fi , tfn 09 29671 (växel)
Beslutsförslag	Kommundirektör Virpi Sailas Kommunstyrelsen ger svaret enligt redogörelsedelen som sitt svar på fullmäktigemotion 1/2021 och föreslår kommunfullmäktige att fullmäktige anser att svaret är tillräckligt och motionen slutbehandlad.
Behandling	Ordföranden förklarade diskussionen avslutad och konstaterade att under diskussionens gång hade ledamot Matti Kaurila gett ett remitteringsförslag och ledamot Carl-Johan Kajanti en tilläggsanvisning till remitteringsförslaget enligt följande: Matti Kaurilas remitteringsförslag: Ärendet remitteras för ny beredning och under remitteringen utreds erfarenheterna av eventuella tidigare försök. Man har kännedom om att bland annat i Masalan koulu har man provat på avgiftsfri frukost med varierande framgång. Remitteringsförslaget understöddes av Anna Sahiluoma, Timo Haapaniemi, Anneli Granström, Carl-Johan Kajanti och Piia Aallonharja. Carl-Johan Kajantis tilläggsanvisning till remitteringsförslaget: Under remitteringen ges förslaget en prisbedömning i vilken kostnaderna för åtminstone följande aspekter har specificerats: ökade kostnader på grund av arbetstiden som övervakning och annat dylikt medför skilt för kosthållspersonal och för övrig personal, preciserad uppskattning av antalet portioner x 2 euro under försöksperioden, kostnader för eventuella extra eller ändrade skolskjutsar. Därtill ska det preciseras om också de barn, vilkas föräldrar i nuläget betalar för frukosten som en del av morgonverksamheten får nedsatt avgift under försöksperioden. Tilläggsanvisningen understöddes av Matti Kaurila, Timo Haapaniemi, Piia Aallonharja, Ulf Kjerin och Anneli Granström. Matti Kaurilas remitteringsförslag och Carl-Johan Kajantis tilläggsanvisning till remitteringsförslaget godkändes enhälligt efter att ordföranden hört sig för om det.
Beslut	Kommunstyrelsen beslutade remittera ärendet för ny beredning. Under remitteringen utreds erfarenheterna av eventuella tidigare försök. Man har kännedom om att bland annat i Masalan koulu har man provat på avgiftsfri frukost med varierande framgång. Förslaget ska också ges en prisbedömning i vilken kostnaderna för åtminstone följande aspekter har specificerats: ökade kostnader på grund av arbetstiden som övervakning

och annat dylikt medför skilt för kosthållspersonal och för övrig personal, preciserad uppskattning av antalet portioner x 2 euro under försöksperioden, kostnader för eventuella extra eller ändrade skolskjutsar. Därtill ska det preciseras om också de barn, vilkas föräldrar i nuläget betalar för frukosten som en del av morgonverksamheten får nedsatt avgift under försöksperioden.

Bildnings- och fritidsnämnden 28.09.2023 § 60

Beredare   Utbildningsdirektör Astrid Kauber
Förvaltningschef Tiina Koivisto
Servicedirektör, städ- och kosthållstjänster Johanna Tuppurainen
fornamn.efternamn@kirkkonummi.fi, tfn 09 29671 (växel)

Beslutsförslag   Bildningsdirektör Eeva-Kaisa Ikonen

Bildnings- och fritidsnämnden beslutar

1
ge svaret på fullmäktigemotion 1/2021 enligt redogörelsedelen

2
att ett försök med avgiftsfri frukostservering görs i skolorna under en termin från januari 2024 till slutet av maj 2024.

3
att frukostkostnaderna ska beaktas i budgeten.

4
att frukostserveringen och eventuell fortsättning på den bedöms separat efter försöket.

Beslut   Bildnings- och fritidsnämnden beslutade enligt beslutsförslaget.

För kännedom   -

Redogörelse   **Utbildningstjänsternas synpunkt om fullmäktigemotionen**

Servering av avgiftsfri frukost i skolan kan vara ett bra sätt att främja elevernas hälsa, jämlikhet och välmående. Det finns också forskning som stöder frukostservering till eleverna. Enligt resultaten av de nationella skolhälsoenkäterna och enkäten Teaviisari, som regelbundet gjorts i skolorna i Kyrkslätt, äter 20,9 % av fjärde- och femteklassarna inte frukost på vardagsmorgnar, och 34 % av åttonde- och niondeklassarna äter inte frukost på vardagsmorgnar. Dessutom äter cirka en tredjedel av eleverna i årskurserna 8–9 inom den grundläggande utbildningen och första- och andraårsstuderandena i gymnasiet inte skollunch.

Forskningarna har visat att man förbättrar sin kognitiva funktion och sin koncentrationsförmåga genom att äta frukost. Elever som äter frukost är mest sannolikt vaksammast och klarast att lära sig, vilket leder till bättre skolresultat.

Frukost i skolan främjar också elevernas välmående: det hjälper eleverna att få den mängd näringsämnen som behövs i början av dagen, vilket hjälper förebygga sjukdomar och förbättra det allmänna hälsotillståndet och är samtidigt ett bra sätt att lära barnen och ungdomarna hälsosamma

levnadssätt och matvanor. En gemensam frukost stärker också gemenskapskänslan bland eleverna.

Ur jämlikhetsperspektiv säkerställer frukost i skolan att alla elever har möjlighet att inleda sin dag välnärd.

Det skulle vara möjligt att inleda frukostservering läsåret 2024–25. Enligt kosthållstjänsterna kan frukost serveras i alla enheter. Frukosten kunde serveras ca kl. 7.45–8.45 eller enligt överenskommelse i de enheter där kosthållspersonalen börjar först kl. 9.

Frukostpriset är det gällande priset på frukost, dvs. 2,00 €/portion och minimibeställningsmängden 20 portioner. Man ska förbinda sig till frukosten, beställaren ska göra beställningarna elektroniskt till kosthållstjänsternas områdeschef för respektive område en vecka före tidpunkten. Bildningstjänsterna betalar frukosten enligt faktureringen som sker månatligen.

Utbildningstjänsterna ställer sig positiva till fullmäktigemotionen. Om man beslutar servera frukost ska kostnaderna för frukosten beaktas i budgeten.

Fullmäktigeledamot Irja Bergholm lämnade följande fullmäktigemotion vid kommunfullmäktiges sammanträde:

Enligt en skolhälsoenkät från Institutet för hälsa och välfärd äter en påtaglig del av barn i grundskoleålder inte frukost varje vardagsmorgon. Av fjärde- och femteklassare är andelen 26 procent och av åttonde- och niondeklassare så mycket som 41,4 procent. Undersökningar har påvisat en länk mellan hälsosam frukost och skolframgång, alla barn vill ändå inte ha frukost genast efter att de har vaknat, och alla hem har inte likadana förutsättningar att förse med näringsrik frukost. Dessutom har Socialbarometern 2020 visat att coronakrisen har synts i kommunerna som utkomstproblem. 73 procent av socialarbetarna anser att krisen har ökat bland annat behovet av mathjälp, vilket ofrånkomligen även har påverkat eleverna.

I de kommuner där skolorna har erbjudit gratis frukost har resultaten varit positiva. Till exempel i Lappland erbjuds sedan hösten 2019 en frukost varje vecka i fyra skolor som på socioekonomiska grunder valts till ett försök. Frukosten har inte bara hjälpt att orka i skolarbetet, utan också gjort det möjligt för vuxna att mötas utan brådska och att kartlägga utmaningar som eventuellt anknyter till elevens liv. På basis av responsen på försöket har inledningen på skoldagen i gemenskapsanda lugnat eleverna och gett en god utgångspunkt för skolarbetet. Genom att erbjuda eleverna en hälsosamt sammanställd frukost uppmuntrar och lär vi barnen att äta rätt och vi kan förebygga utlösningen av s.k. levnadsstandardssjukdomar.

Vi undertecknade fullmäktigeledamöter föreslår att kommunen i fortsättningen erbjuder eleverna inom den grundläggande utbildningen gratis frukost i skolorna. Genom åtgärden kan vi jämna ut socioekonomiska skillnader mellan eleverna och göra skoldagarna lugnare. Vi föreslår också att inverkningarna av erbjudande av gratis frukost på elevernas ork och välmående följs upp.

Motionen undertecknades av följande fullmäktigeledamöter: Irja Bergholm, Johanna Fleming, Outi Saloranta-Eriksson, Sanni Jäppinen och ersättare Nina Bogatenko.